

Volebné právo a jeho história

Branislav Michalka

7. februára 2020 ✚ **Politika**

Volby pred rokom 1789 - zaslúžené privilégium a nie všeobecné právo

Volebné právo bolo až do konca 18. storočia vnímané ako privilégium. Podobne ako všetky privilégiá, slobody, stavovské výsady a výnimky udeľované panovníkom, aj volebné právo muselo byť zaslúžené. Jednoducho povedané: právo voliť, podieľať sa na rozhodovaní o chode štátu, si bolo treba niečím zaslúžiť. Bola to výsada a pocta, nie automatické právo spojené s narodením sa a biologickým vývinom.

V súvislosti s účasťou nás na moci sme častokrát svedkami trochu zavádzajúcej interpretácie stredovekého chápania pojmu národ. Údajne bola za „národ“ považovaná len šľachta, pretože len ona mala politické práva. Týmto tvrdením liberálni demokrati však skôr vydávajú svedectvo o svojom než o stredovekom uvažovaní. V skutočnosti u nich môžeme hovoriť o uplatnení súčasnej liberálno-demokratickej optiky na minulosť. Práve na základe tejto optiky je vnímaný „nevolič“ ako niekto menejcenný a niekto, kto nie je súčasťou onoho tak problematického pojmu „národ“. Problematického pre jeho mnohovýznamnosť a ťažkú definovateľnosť.

Pomýlenosť tejto optiky, ktorá je obľúbená aj u tzv. kresťanských demokratov si môžeme predviesť v oblasti, ktorá im je blízka. Podľa horeuvedenej optiky a logiky, by museli byť považovaní laickí veriaci, ktorí nemajú v Cirkvi vplyv na voľbu pápeža alebo na menovanie kardinálskeho zboru, za menejcenných alebo by sa o nich malo tvrdiť, že nie sú považovaní za členov Cirkvi. Veď sa nepodieľajú na výkone jej moci ani ju neovplyvňujú. Je to skutočne tak? Nie je aj ten najnižšie postavený laik súčasťou Cirkvi? Určite je, pretože to, či niekto má alebo nemá volebné právo, nehovorí nič o tom či je alebo nie je príslušníkom národa, štátu alebo Cirkvi.

Sfalšované antické vzory

Pomýlenosť liberálnej interpretácie vychádza z antických vzorov. Je príznačné, že keď osvietenci a ich predchodcovia humanisti počas renesancie (ktorí často oslavovali všetko antické, aby potupili všetko kresťanské), používajú slovo občan, tak používajú slovo vzniknulé v ich obľúbenom otrokárskom a pohanskom staroveku. Tam bol však protikladom občana otrok. Pojem občan v antike nevyjadroval len volebné právo či nejaké stavovské privilégium. Vyjadroval to, že človek nebol otrokom, nebol hovoriacim a pohybujúcim sa nástrojom a majetkom, ako popísal otroka Aristoteles. Skutočnosť je teda taká, že aj ten najchudobnejší „občan“ bol v antickom štáte vysoko privilegovaným pánom.

Prístup humanistov a osvietencov k tomuto faktoru bol veľmi zvláštny. Celú tú obrovskú, väčšinovú masu otrokov pri vnímaní antiky v podstate ignorujú a zaoberajú sa „obcou“ a „občanmi“. Prijímajú v podstate pohanskú optiku a tvária sa akoby, v rámci hierarchickej štruktúry občanov, otroci neexistovali. Následkom toho aplikujú antické politické schémy a idey ako napr. oligarchia, demokracia, tyrania, republika na celú spoločnosť napriek tomu, že sa týkali len privilegovaných skupín. Prevedené do reality: nezaujíma ich

produktívna väčšina spoločnosti, sústreďujú sa na problémy a koncepcie politického života elity.

Potom však prichádza zo strany osvietených liberálov pozoruhodný teoretický obrat: politické modely, ktoré boli vytvorené antickou elitou a pre antickú elitu, aplikujú na celú kresťanskú spoločnosť. Vzniká zaujímavý významový posun: to, čo malo slúžiť ako model pre politiku úzkej vrstvy obyvateľstva (navyše v obmedzenej antickej polis) má byť podľa predstáv liberálov a demokratov funkčné v celej spoločnosti.

K tomuto krkolomnému ideovému premetu priradili liberáli 18. storočia, vo svojom obdive k antickej civilizácii, averziu ku kresťanstvu. A tak sa v ich očiach kresťanský stredovek, ktorý objektívne vďaka Cirkvi dopomohol k zrušeniu otroctva a k zavedeniu vysoko štruktúrovanej podoby rôznych slobôd, premenil na dobu temna a útlaku. Povzbudení nárastom utopických predstáv, ktoré medzi kresťanmi po stáročia šíрили rôzne heretické hnutia (katari, gnostici, valdenci, husiti, protestanti a pod.) a ktoré dodávali rôznym sociálnym víziám náboj náboženského nadšenia, sa rozhodli spojiť toto nadšenie so sekulárnou víziou „nového človeka“ a „novej spoločnosti“.

Politický rámec k tejto utópii bol umelo prevzatý z antickej otrokárskej spoločnosti a bolo taktne zamlčané, že tzv. demokracia bola „demokraciou“ medzi otrokármi, ktorí ovládali otrokov. Prípadne sa pribrala na pomoc všemohúca dialektika, pomocou ktorej sa dokazovalo, že to, čo platilo pre užšie skupiny, bude platiť vďaka transformácii ľudskej mysle, spoločnosti a nakoniec aj vesmíru, pre celú ľudskú spoločnosť.

Táto vízia rozširovania demokracie na celú planétu sa v 18. storočí stala trvalou záľubou osvietených intelektuálnych vrstiev a pretrvala až dodnes. Praktickým a legislatívnym vyjadrením tejto vízie bolo zavedenie tzv. všeobecného volebného práva.

Pred Francúzskou revolúciou

Obdobie pred Francúzskou revolúciou bolo obdobím osvietenieckého falšovania dejín a prípravy na tzv. demokraciu. Udomácnila sa predstava človeka nezávislého na Bohu a riadiaceho si život po svojom. Z toho pramenil blud o pôvode moci v štáte a spoločnosti „z ľudu“ a nie z Boha. Geniálny podvod, ktorý umožnil vládnucej vrstve preniesť zodpovednosť za vládnutie na „ľud“, ktorý vlastne za všetko môže, veď si sám vládne!!! Frázy typu: „veď ste si ho zvolili“ všetci dobre poznáme.

Že však vládnuca elita predkladá len určitý výber, že vlastne každý výber je nutne obmedzený a predovšetkým, že z povahy človeka zasiahnutého dedičným hriechom jasne vyplýva, že vo volebnom boji to budú skôr tí vulgárnejší, brutálnejší a drzejší, ktorí sa presadia (aj z tých, ktorí sú nám ideovo blízki), to už frázy nespomínajú. Kresťanská monarchia umožňuje, že z času na čas sa dostanú k moci aj takí ľudia ako sv. Ľudovít IX., sv. Štefan, sv. Václav, sv. Edmund Vyznávateľ a pod. V demokracii je to ťažko nepredstaviteľné.

Volebné právo a slobody v 18. storočí, oproti stredoveku, napriek vtedy populárnej dobovej verbalizácii ideí slobody, paradoxne upadali.

Príčiny absolutizmu boli rôzne, ale historici sa v podstate zhodujú na tom, že jeho vzostup zapríčinil protestantizmus, ktorý urobil z panovníka aj hlavu cirkvi. Náboženské vojny nakoniec všetko dorazili a absolutistická vláda bola lepším riešením ako anarchia. Je však nutné podotknúť, že reálna moc tzv. „absolutistického“ panovníka sa ani zďaleka nedala porovnať s mocou demokratického amerického prezidenta 20. storočia.

Keď bola spoločnosť dostatočne rozložená osvieteneco-liberálnymi ideológiami a panovníci čestnými členmi slobodomurárskych lóží (Friedrich II., František I. Lotrinský, Leopold II., etc.), rozhodli sa osvietení revolucionári zabojsovať za práva ľudu.

Zdroj: pixabay.com

Povaha starých európskych parlamentov

Za vzor pre európske zastupiteľské orgány býva považovaný anglický parlament. Je to tvrdenie veľmi zavádzajúce. Každý stredoveký štátny útvar v Európe mal totiž určitú formu zastupiteľského orgánu, počnúc Islandom, pokračujúc španielskymi kortesami, francúzskymi regionálnymi parlamentami, uhorskými, českými či poľskými stavovskými zhromaždeniami až po snem v stredovekom Novgorode, ak by sme hľadali na východe. To, že sa nám neustále predkladá ako vzor anglický parlament, je skôr dôkazom o mocenskej dominancii anglosaskej kultúry než špecifikum nejakého reálneho primátu.

Anglický parlament v 18. storočí patril, mimochodom, k jednej z najskorumpovanejších dobových inštitúcií. Sústavnými volebnými podvodmi sa podarilo liberálnym whigom v Anglicku udržať svoju stranu pri moci takmer 100 rokov, čo je, ak by sme videli vec z pohľadu 20. storočia, dlhšie ako komunistickej strane v Sovietskom zväze. Že pri tom nezabudli dôkladne pumpovať štátnu kasu, o tom netreba pochybovať.

Z tohto oslavovania a presadzovania anglosaského vzoru vyplynulo aj presadzovanie centralizácie parlamentu. Kontinentálne parlamenty bývajú často spochybňované v protiklade k anglickému ako čisto lokálne, bez vplyvu na centrálnu mocenskú štruktúru. Je to však len otázka optiky, či možno skôr propagandy. Uvedme si príklad: vo Francúzsku bolo počas „ancien régime“ (starého režimu) trinásť regionálnych parlamentov. Na schválenie nových daní potreboval kráľ súhlas všetkých trinástich, ktoré boli od seba nezávislé. Anglický kráľ, liberálny, centralizovaný a osvietený potreboval súhlas len jedného parlamentu.

Lahko si dokážeme domyslieť, čo je ľahšie skorumpovať: jeden parlament alebo trinásť parlamentov. Francúzski revolucionári roku 1789 v záchvate úprimnosti priznali, prečo chceli centralizovaný národný parlament – prijímanie zákonov bolo predtým zdĺhavé a neefektívne. Rozumieme dokonale. Demokracia, centralizácia, liberalizmus a byrokratizmus. Výsledok: neustále generovanie nových a nových zákonov, ktoré reálne (nie na papieri, v papierovej ústave s papierovou slobodou) obmedzujú ľudí v každodennom živote viac, než by dokázal akýkoľvek feudál. Ten rozhodne nemal čas, chuť ani prostriedky na to, aby kontroloval roľníkom zakrivenie uhoriek. Ale na druhej strane zas nebol efektívny.

Pokračovanie v II. časti

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/volebne-pravo-a-jeho-historia/>